

Prof. Dr. Karl-Heinz Meier-Braun
SWR International
70150 Stuttgart
Germany
Mail: karl-heinz.meier-braun@swr.de
Phone: +49-711-929-3351

Almanya’da Göç, Seçim Kampanyaları ve Medya

Almanya’da göçmenler üzerine olan görüşler çoğunlukla klişeleşmiş ve tek taraflı hale gelmiştir. Bu makale bir yandan Politika, diğer yandan da Medya’nın toplum genelinde „yabancılar konusunun“ algılanmasında hangi öneme sahip oldukları sorusuna yöneliyor. Aynı zamanda bu yazı göç politikasını ilgilendiren konuların sorumlu bir şekilde ele alınmasını savunan bir söylevidir.

1. Medya’nın rolü

Uyum konusunda medyaya önemli görevler düşüyor. Medya hem önyargıların oluşmasına yolaçabilir, hem de önyargıların ortadan kalkmasına. Yıllar boyunca medya „Almanya’daki Yabancılar“ konusunda farklılıkları gözetmeyen bir izlenim yarattı. İkinci ve ve daha sonra göçmen kuşakların olumlu gelişmeleri medya tarafından hemen hemen hiç ele alınmadı. Günümüzde „Başörtülü /Türbanlı Kadınlar“ hala göçmenleri özellikle de „Türkleri“ sembolize ediyor. Fakat bu durum gerçeği tam yansıtmamakta. Günümüzde göçmenler ile Almanlar arasındaki günlük yaşamı ifade eden ve „normal“ sayılabilecek izlenimler; ki her ne kadar bu alanda habercilik geliştirse de – daha eksik, halen detaylı bilgilerin eksikliği yaşanmakta. Örneğin toplum içinde bir anket yapıldığında, Almanya’da yaşayan yabancıların sayısı oldukça yüksek tahmin ediliyor, hatta tespit edilen bu sayı Almanya’da yaşayan yabancıların sayısını iki katına kadar çıkabiliyor. Bu tür gerçek dışı sayılar yabancılara karşı hiç bir önyargısı olmayan insanlar tarafından da ifade edilebiliyor. Bu yanılgılar, politika arenasında ve medya dünyasında yabancılar konusunun dramatize edilerek yansıtılmasından kaynaklanıyor olabilir.

Örneğin: Medya’da Dünya çapında göçten bahsedildiğinde konu sık sık “Tehdit edici” bir olay olarak ön plana çıkartılıyor. Bazı haber bültenlerinde “Fakirlerin Saldırısı” veya “Avrupa’ya Hücum Ediliyor” gibi bazı başlıklar görülüyor. Göç üzerine haberlerde “askeri” terimler veya “suç” ile ilgili kavramlar göze çarpıyor. Genelde medya dünyası üzerinden yeni bir “Düşman İmajı” yaratılmakta. Eskiden “Komünizm Tehditi” olarak bilinen bu imaj, yerini “Yeni Bir Kavimler Göçü” hatta “İslam Tehditi” gibi bir görüşe bırakıyor. Medya dünyası için daha önemli olması gereken; böyle bir tavır yerine göç ve iltica gerçeğinin doğuş nedenlerine yönelmesi olmalıdır. Ayrıca medya Dünya üzerindeki mülteci hareketlerin bizim yarım küremizde değil, özellikle daha çok güney yarım kürede meydana geldiğine dikkati çekmesi gerekmektedir.

Ama Akdeniz’de “Fakir Mültecilerin ” neredeyse ceviz kabuğunu andıran kayıklarıyla Avrupa kıyılarına geldikleri dramatik görüntüler, bu dramın bize kadar ulaştığını da gösteriyor. Bu durumda medya dünyası gelişmenin nedenleri üzerine dikkati çekerek, bu problemle ilgili Avrupa’da yaşayan insanları bilinçlendirmelidir.

Ancak bazen yayınlanan haberler başka izlenimler de bırakıyor. Bu da sanki göç ve ilticanın doğmadığı sorunun savaş ve çatışmalardan dolayı değil de, iltica eden insanlardan

dolayı gerçekleştiği görüşü iletiliyor. Eğer göçmenler ve mülteciler küresel bazda ve ülkeler içindeki problemlerden; örneğin işsizlik gibi sorunlardan dolayı “Şamar Oğlanı” ilan edilirse, bu yaklaşımlar birçok olumsuzluğun ana nedeni olacaktır.

Artık Alman Medyasında göçmen ailelerden gelen gazetecilere ender rastlanmıyor, ama yine de sayıları Radyo, Televizyon ve Gazete kurumlarında yeterli oranda değil. Bu gazetecilerin çalışmaları, gazetecilik mesleğinin gelişmesine önemli katkılarda bulunabilir. Örneğin konulara değişik bakış açıları ile, sahip oldukları bilgiler ile haberciliği kolaylaştırabilir ve aynı zamanda yeni bir izleyici kitlesini kazanabilirler. Özellikle kamu-hukuksal sisteme sahip olan Alman Radyo-Televizyon Kurumları ve Yazılı Basının “Yabancılar Konusunu” mesleki eğitim programlarına almaları gerekmektedir.

Federal Almanya'nın yıllarca bir göç ülkesi olduğu gerçeğini kabul etmemesi medyaya da yansdı. “Ulusal Uyum Zirvesinden” – bugüne kadar üç kez düzenlendi - ve “Alman İslam Konferansı'ndan” sonra “Göç ve Medya” konusu bir ivme kazandı. Böylelikle medyada kültürler ve dinler arası diyalogun gelişme şansı da arttı.

Klasik göç ülkeleri üzerine yapılan araştırmalar “Göç ve Medya” konusunda çeşitli problemlere dikkat çekmekte. Örneğin çok kültürlü yaşamın örnek gösterildiği göç ülkesi Kanada'da yapılan medya analizleri Almanya'yadakilere benzer sonuçlar veriyor. Waterloo Üniversitesi'nden Sosyolog Augie Fleras sonuçları şöyle özetliyor :

1. Azınlıklar üzerine oldukça az haber yapılıyor. (“minorities are invisible”)
2. Medya azınlıklar üzerine haber yaptığında, azınlıklar genellikle “problemlili sosyal gruplar halinde gösteriliyor: başka bir deyişle azınlıklar problemlidir ve azınlıklar problem yaratıyorlar” görüşü ön planda. Örneğin Medya şu konuların altını çiziyor: “Göçmenler yasadışı yollardan ülkeye göç ediyorlar, ülkede yüksek giderlere yol açıyorlar, Kanadalıların işlerini ellerinden alıyorlar, suç işliyorlar, geniş, bonkör bir topluma karşı nankörlük yapıyorlar.”
3. Azınlıklar “Basmakalıp” bir şekilde nitelendiriliyorlar, örneğin reklamlarda sanki “başka bir gezegenden” gelmiş gibi gösteriliyorlar.
4. Azınlıklara medya'da örneğin filimlerde genellikle palyaço, kurban, üç kağıtçı gibi roller veriliyor. Göçmenlerin rolleri genellikle eğlenceli ve sansasyon nitelikler kazanıyor.

1.1. Almanya'da durum nasıl ?

Federal Almanya'da uzun süre neredeyse sadece gazeteciler, devletin uyum ile ilgili adımlar atmasını, aynı zamanda bir göç ülkesindeki gerçeklerin kabul edilmesini istediler. Almanya'nın bir göç ülkesi olduğu gerçeğinin politika tarafından resmen kabul edilmesi, medyanın hazırladığı haberler sayesinde gerçekleşti.

12 Temmuz 2007 tarihinde yaşama geçirilen “Ulusal Uyum Planı” kapsamında medya – en önde Almanya kamu-hukuksal yayın kuruluşları ARD – uyum konusunda girişimlerde bulunmaya karar verdi. Medya göç politikasına eleştirisel rolüyle eşlik etmeli ve aynı zamanda bir “Konunun Takipçisi” olmalıdır. Ancak bir yandan medya olarak “Uyum Planı'nın” bir parçası olmak ve diğer yandan da devletin göç politikası ile bir bağ oluşturmak, bu rolü zorlaştırabilir.

2. Politika'nın Rolü

Medya'nın etkisi büyüktür. Ama Politika'da, Ekonomi'de ve toplum içinde bulunan belirli bir elit sınıf "yabancılar konusu" üzerine oluşan tartışmalarda önemli rol oynamakta.

2.1. Göçmenlere ihtiyaç duyulup duyulmacağı üzerine tartışmalar

Son yıllarda politika ve medyada "yabancıların imajı" üzerine bir değişim gerçekleşti : "Çöpçü olan misafir işçiden" "aranan bilgisayar uzmanına". Almanya nüfusunun gelecek yıllarda azalacağından dolayı göçmenlere ihtiyacı olacak. Bu anlayış politika ve medya da yerleşti. "Bot dolu" anlayışı artık "bot artık boşalıyor" anlayışına dönüştü. Başka bir deyişle, nüfus gerilemekte ve toplum yaşlanmaktadır. Sosyal sistemin ayakta kalabilmesi için Almanya göçmenlere ihtiyaç duyuyor. Ancak göçle ilgili bu yeni görüşün üzerinde bulunduğu temel halen zayıf ve hatta bazı çatlaklar bile yer almakta. Ayrıca politikada olduğu gibi medyada da yabancılar arasında ayrımcılık yapılması tehlikesi de bulunuyor : "Bize faydası olan yabancılar ve bizi istismar eden yabancılar " gibi. Bu tartışmalar çoktan başladı bile. Böyle bir düşünce özellikle mülteciler konusunda ayrımcılığa yol açıyor.

Neden tartışmalarda ve hatta seçim kampanyalarında olumlu imajlar ön plana çıkartılmıyor sorusu gündemini koruyor. Bu demek değildir ki, problemlere ve zorluklara hiç değinilmesin. Örneğin neden yabancıların ekonomiye ve topluma yaptıkları katkıların detaylarına ve gerçeklerine dikkatler çekilmiyor ? Göçün sağladığı zenginlik ne politika ne de medya için pek önemli bir konu değil.

Bunun önemli örneğini "Misafir işçiler" teşkil ediyorlar. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ekonomik mucizesine katkıda bulundular ve sosyal sisteminin kurulmasını sağladılar. Yabancı kökenli işverenler Almanya'da bir milyon insan istihdam sağladılar. Kötü iş şartlarına yabancılar, Almanlardan daha fazla serbest mesleğe atılarak çözümler getirdiler. Birçok Alman yabancı işçilerin çalıştırılması ile daha iyi meslek sahibi olmaya başladılar. Burada uzmanlar "Asansör Etkisinden" bahsediyorlar. Düşük gelirli mesleklerde çalışan Almanlar daha iyi gelir getiren mesleklere yönelerek yükseldiler. 1960 – 1970 yılları arasında 2,3 milyon Alman böylece işçilikten memurluğa ve benzeri yerlere yükseldiler. Bu gelişme özellikle yabancı işçilerin çalıştırılmasından kaynaklandı. Federal İş Bakanlığı'nın 1976 yılındaki verilerine göre yabancı işçiler Almanların çalışma saatlerinin azalmasını sağladılar. Buna rağmen Alman ekonomisinin büyümesi hiç azalmadı, çünkü yabancılar bu açığı kapadılar. Yabancı işçiler vergi ödemelerine rağmen kamu hizmetlerinden ödedikleri vergilerin tutarı kadar yararlanmadılar. Eğer bu gerçekleşseydi, tüm çalışanlar 1971 yılında maaşlarından devlet emeklilik kasasına daha çok prim yatırmak zorunda kalacaklardı. Almanya'da üstünde çok durulan ünlü "Emeklilik Deliği" bu arttırlara rağmen kapatılamayacaktı. Yabancı işçiler Alman Emeklilik Sigortası'nı uzun yıllar boyunca bir bakıma desteklediler. Bu önemli katkılardan Almanya'da neredeyse ne bir şey yazılıyor – çiziliyor, ne de söyleniyor.

Sayın Bayanlar ve Baylar,

Buna karşın Almanya'nın değişik mutfaklardan, mönülerinden etkilenmiş olması neredeyse normal sayılıyor. Baden-Württemberg Eyaleti İş ve İşçi Bulma Kurumu 1960 yılında "İtalyanlar için Spagetti nasıl hazırlanır" başlığı altında ilginç bir basın bildirisi yayınladı. Bildiri işverenleri bilgilendiriyordu: "İtalyan işçiler yemeklerini genelde kendileri yaparlar. Eğer işçilere işverenler tarafından yemek sunuluyorsa, Stuttgart İtalyan Başkonsolosluğu'nun şu tavsiyelerini dikkate almakta yarar vardır. İtalyanlar sulu sosları, un ile yapılmış sosları sevmezler. Hamur işi yemeklere genellikle domates sosu koyarlar. İtalyanlar meyve suyu içmeye alışık değildir. Yemeklerde seve seve şarap veya su içerler. Gün aşırı ve akşamları süt içmeyi tercih ederler."

İtalyan işçilerin göçü ile Alman mutfağına Spagetti ve Pizza girdi. Göçmenler ve Almanlar mutfak konusunda birbirlerine başarılı bir şekilde yaklaştılar. Her ne kadar bu insanların Almanya'ya göç etmelerine ve uyum sağlamalarına rağmen, sosyal, politik ve kültürel uyumdan daha çok uzağız. Türk işçilerin göçüyle "Döner" yemek kültürü de yayıldı. Bugün "Döner" yemek kültürü Alman mutfağının bir parçası sayılıyor. Döner kelimesi Almanca'ya tamamen yerleşmiş durumda.

2.2. Almanya'da Türk göçmenler

Almanya'nın Türk göç tarihi ile ilgili sayfalarını bir açalım. Yıl 1961. Almanya'nın işçi gücüne ihtiyacı var. İtalya'nın iş pazarı kurumuş. Almanya, İtalya ile 1955 yılında bir Anlaşmayla İtalya'dan işçi getirmişti. Ruhr Havzası Kömür Ocakları İşverenler Kuruluşundan Eduard Keintzel gibi uzmanlar Türkiye'ye doğru yola çıktılar. Amaç orada Almanya için Türk işgücünün bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Raporuna şu cümleleri yazmıştır: "Türkler oldukça kanaatkarlar. Kendi kendilerine insiyatifte bulunmuyorlar. Galiba buradaki garip hava şartları iş hevesini etkiliyor. Eğer rüzgar güneyden esiyorsa bu onları olumsuz etkiliyor, eğer kuzeyden esiyorsa bu onları coşturuyor. Genelde iddia edildiği gibi Türkler kıskanç değiller. Sert bir elle yönetilmeye alışıklar."

Fakat o zamanlar Almanya'da Türkler ve Türkiye üzerine bu denli stereotipleme ve önyargılar olmasına rağmen, olumlu gelişmeler de bulunuyordu. Almanya ile Türkiye arasında işçi anlaşması imzalandıktan sonra, Türklere karşı hoşgörülü tutum da söz konusuydu. Bu gerçekler 1965 yılında çıkan gazete kopyalarında da görülmektedir. Örneğin Köln'deki ünlü katedralde Ramazan kutlaması yapılması gibi. Türkler zamanında Alman çalışkanlığı ve itinalığı üzerine neredeyse idealize edilmiş bir imajla Almanya'ya geldiler. Ne Türk göçmenlerin, ne de Alman toplumunun sürekli bir göçe ilgileri vardı. Türkiye'de ve Almanya'da yapılan politik hatalar daha sonraki yıllarda bazı gelişmelere yol açacaktı. Türkler ve diğer göçmenler bir "geriye dönüş hayali" içinde yaşadılar.

2.3. Almanya gerçekleri görmüyor: "Biz bir göç ülkesi değiliz"

Sayın Bayanlar ve Baylar,

Bizler karşılıklı olarak göç etmedik. Göç sonucu doğan bu çeşitlilik Almanya'da ne şans, ne de zenginlik olarak görüldü. Daha çok yabancı işçi çalıştırılmasından doğan problemler ön plana çıktı. Almanya'da "Yabancılar problemi" yavaş yavaş "Türk'ler problemi" olarak nitelendirilmeye başlandı. Türkler için öngörülen "Geriye dönüş primleri" ve yabancılarla ilgili diğer tedbirler, Alman toplumunun Türk göçmenlere karşı reddedici bir tutum takınmasına yol açtı. Bu durumda Türk göçmen aileleri bir bakıma kendi kabuğuna çekildiler.

Yabancı işçi göçü ile ilgili bir sayfa kenarı notu: 60'lı yılların başında birçok ülke Almanya ile bir Anlaşma yapmak istiyordu. Bu ülkeler arasında Bolivya, Hindistan, Tayland ve Sudan da bulunuyordu.

Gerçekten Almanya 1960 yılında İspanya ve Yunanistan, 1961'de Türkiye, 1964 yılında Portekiz ve 1968 yılında eski Yugoslavya ile anlaşmalar imzaladı. Federal Almanya Hükümeti 1965 yılında Tunus ve Fas ile de anlaşmalar yaptı. Bu günümüzde pek bilinmiyor.

Almanya bir göç sürecine gözü kapalı olarak girmedir. Çeşitli devlet makamları erken bir göç eğiliminin söz konusu olduğunun farkına vardılar. Ne yazık ki gerekli olan doğru adımlar atılmadı. Ancak şimdi Almanya bir göç ülkesi olduğunu kabul ediyor ve en azından yer yer çok kültürlülüğün yararlarını keşfediyor.

Ünlü Yazar Max Frisch'in 1965 yılında kağıda geçirdiği şu sözler hala geçerliliğini koruyor:

"Küçük bir halk kendini tehlikede görüyor: işçi istediler ama insanlar geldi. Bu insanlar varlıklı yaşamı yok etmiyorlar, aksine onlar varlıklı yaşam için vazgeçilmezler..."

2.4. Seçim Kampanyaları

Seçim kampanyalarında yabancılar konusu her zaman önemli rol oynamıştır ve partilere oy sağlamıştır. Ancak 2008 yılında Hessen eyaleti seçimlerinde, eyalet Başbakanı Roland Koch (CDU) yabancılar konusunu gündeme getiremedi. Koch Münih garında bir Türk ve Yunan gencin bir ihtiyar Almanı tartaklamalarından sonra "Gençlerde Şiddet Eylemleri ve Göçmenler" konusunu tırmandırarak seçim kampanyasına taşıdı. Ancak seçmen bu konuyu abartılı bulmuş olacak ki, Koch beklediği oyları alamadı. 1999 yılında Koch başka bir kampanya ile başarılı olmuştu. Zamanın Sosyal Demokrat ve Yeşiller partilerinden oluşan koalisyon hükümeti göçmenlerde "Çifte Vatandaşlığı" destekliyordu. Roland Koch çifte vatandaşlığa karşı bir imza kampanyası başlatarak, seçmenden oy toplamış ve Hessen eyaletinde iktidar olmuştu.

Seçim kampanyalarında yabancılar her zaman "politikanın bir oyuncağı" oldular. Örneğin şansölye Helmut Kohl (CDU) Türklerin ülkelerine geri dönmeleri için dönüş primleri ödemişti. Amaç Almanya'da yaşayan Türklerin sayılarını azaltmaktı. Federal İçişleri Bakanı Otto Schily (SPD) ise "Göçün getirdiği yükün sınırına ulaştık" diye bir açıklama yapmıştı. Bilinçli ve bilinçsiz popülist kampanyalar yapılarak önyargılar ve yabancı düşmanlığı körüklendi. Aynı zamanda yabancıların sırtından yapılan seçim kampanyaları ile ya iktidar olundu ya da iktidarlar korundu.

Günümüzde göç ve uyum konuları artık manşetten düşmüyor. Yarım yüzyıl boyunca Almanya bir göç ülkesi olduğunu reddettikten sonra, göç ve uyum konuları son zamanlarda politikanın ağırlık verdiği konular haline geldi. Federal Almanya Cumhurbaşkanı Horst Köhler Nisan 2006 yılında partileri açık bir şekilde eleştirerek, Almanya'nın uyum konusunda "geç uyandığını" söyledi. Bundan bir yıl sonra Başbakan Angela Merkel : "Eğer dürüst olmak gerekirse, Almanya'da uyum konusunu uzun süre sürüncemede bıraktık", dedi. Günümüz politikasının gündeminde geçtiğimiz yılların ihmallerini " kalıcı bir uyum politikasıyla" ortadan kaldırmak bulunuyor. Buna bağlı olarak Almanya' ya göçün idaresi ve sınırlandırılması ile ülkedeki yabancıların ikametgahı ve uyumu ile ilgili yasa kısacası "Göç Yasası" 2005 yılında yürürlüğe girdi.

Yabancılar politikası her zaman bir nevi semboller politikasıydı. Bu politikanın amacı huzursuz bir seçmen kitlesine sağlam bir politikanın yapıldığını göstermekti. Politik yönden kendini kanıtlamaktı. "Misafir işçilerin", mültecilerin, diğer Avrupa ülkelerinden gelen Alman azınlıkların istekleri ve ihtiyaçlarından daha ziyade bu konunun "politik yönden parti çıkarına göre istismarı" ön plana çıktı.

Yabancılar politikası, onlarca yıl boyunca belirli bir toplumsal gruba, yani yabancılar hiç aldırış etmeden yürütülen bir politikanın, önemli bir örneğidir. Uzun yıllar boyunca politika yabancıların bir bakıma sırtından geçindi. Yabancılar seçme ve seçilme haklarına sahip olmadıklarından dolayı kendilerini bu duruma karşı savunma imkanları da yoktu. Bu durum son zamanlarda değişti. Çünkü bugün göçmen kökenli aşağı yukarı bir milyon Alman seçme ve seçilme hakkına sahip. Partiler de bu potansiyalı keşfetmiş durumdadır.

CDU/CSU (Hıristiyan Demokrat Birliği ve Hıristiyan Sosyal Birliği) Partileri ile Sosyal Demokrat Parti SPD'nin oluşturduğu büyük koalisyon hükümeti "uyum konusunu" ağırlık

verilmesi gereken alanlardan biri olarak ilan etti. Bu ödevin açıklanmasından sonra göç konusu partiler arası tartışmalardan uzak tutuluyor. 2005 yılında Göç Yasası tartışıldığında bu tam tersiydi. Bu durumda belki de bu büyük koalisyon göç ve uyum politikası için büyük bir şans ifade etmekte. Fakat bu kapsamda önemli bir soru da doğuyor: Acaba göç ve uyum politikasında atılan adımlar orta ve uzun vadede nasıl yaşama geçirilecek ya da 25 yıl önce birden alevlenen ve çabukcak sönen bir heyecan mı olacak ?

1970/80'li yıllarda uyum ile ilgili birçok taslak bir bakıma mantar gibi bitiverdi. Kısa bir süre sonra yabancılar politikasının odağını tekrar sınırlamalar oluşturmaya başladı. Almanya'nın göç politikasının ileriye dönük ve saydam olmasında artık yarar var. Partiler bu konuda seçmenin sesine de kulak vermeliler. Ancak göç ve uyum konusuyla oy toplama ve olumsuz atmosfer yaratma hevesi de partilerin görüşlerinde bulunacak. Bundan dolayı da seçim kampanyalarında yabancılar konusunun istismar edilmesi riski de bulunuyor.

3. Geleceğe bakış

Almanya'nın göçmenlere ihtiyacı var, çünkü gelecek ile ilgili görüş şöyle : "az, ihtiyar ve renkli". Bu bakış açısı kısmen politikada ve medyada yerleşti. Almanya'nın nüfus gelişmesiyle ilgili şimdiki Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble 1988 yılında "İhtiyar ve Az" adlı bir makalede "genç kuşağın azalacağını, toplum ve ekonominin her alanında kalifiye elemanlara ihtiyaç duyulacağını" söylemişti. Bu gelişmeye karşı aile planlamasında adım atılmasını öneren Schäuble şunu da tespit etmişti: "Uzun vadede nüfusun gerilemesini kısmen de olsa yabancıların Almanya'ya göç etmelerini sağlayarak dengeleyebiliriz. Bunu iş pazarı üstlenecektir. Göçmenlerin toplum içindeki oranları yükselecek, bununla birlikte kültürel ve sosyal problemler de artacaktır.(...) Uyum politikası bu gelişmeye yönelik yapılmalıdır."

Schäuble şöyle devam ediyor: " Yabancı işçilerin göçü Almanya'nın sosyal yüklerini hafifletecektir. Ancak kalifiyelikteki farklar ve dil bilme zorlukları göçte bazı sınırlar koyacaktır." Bu bilgiler, ne o zaman ne de günümüzde, büyük bir kararlılıkla uygulamaya geçirilemedi.

Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble günümüzde yine sansasyon olarak nitelendirilebilecek bir açıklama daha yaparak topluma seslendi ve " İslam Almanya'nın bir parçasıdır", dedi. Daha kısa bir süre önce aynı açıklamayı yapan uzmanlar üzerine gülünüp geçiliyordu. Burada önemli olan bu tür sembolik ama önemli açıklamaların toplum kültürüne nasıl yerleşeceği. En azından yıllar boyunca seçmene bu görüşün tam tersi iletilmiş ve gerçekler söylenmemişken, seçmen şimdi nasıl kazanılacak ?

3.1. Alman İslam Konferansı

Almanya'da yaşayan 4,3 milyon Müslüman'ın uyumu göç politikasının önemli atılımlarından biri. Uyum ve diyalogun sağlam bir temele oturtulması, Almanya'da yaşayan Müslümanların toplumun bir parçası olduklarını ve Alman toplumuna da bunun böyle olduğunu iletmek için 27 Eylül 2006 yılında Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble "Alman İslam Konferansı" hayata geçirdi. Konferansa çeşitli İslam dernek ve kuruluşların temsilcileri, ve organize olmamış Müslümanları temsilen kişiler katıldılar. 25 Haziran 2009 tarihinde Alman İslam Konferansı dördüncü zirvesini yaptı. Bu aynı zamanda 27 Eylül 2009 tarihinde yapılacak genel seçimlerden önceki son oturumdu.

Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schäuble bu son oturumda, konferansın önemine değindi : "Geçtiğimiz üç yılda Almanya'da devlet ile Müslümanlar arasındaki ilişkiyi temelden değiştirdik ve bir uyum sürecini başlattık. Konferans, Müslümanların Almanya'ya varmış ve kabul edilmiş olduklarının ve artık Almanya'nın önemli bir parçasını oluşturduklarının belirgin bir göstergesidir".

Diyalog sürecinin bu yasama döneminin bitiminden sonra da devam ettirilmesi gerektiğini vurgulayan Federal İçişleri Bakanı bunun altını şöyle çizdi: “Almanya’da Müslüman Yaşam Şekli “ başlıklı araştırmanın sonuçları, eyaletlerin İslam din dersleri ile ilgili girişimleri ve Müslüman Almanların temsilcilerinin verdikleri cesaretlendirici sinyaller, Alman İslam Konferansı’nın devam ettirilmesinin zorunlu olduğunu göstermektedir.”

Alman İslam Konferansı’nın bu son zirvesinde tanıtılan “Almanya’da Müslüman Yaşam Şekli” adlı araştırma da bazı yeni sonuçlar sundu.

Federal Göç ve Mülteciler Dairesi’nin araştırmasından çıkan sonuca göre, Almanya’da 3,8 ile 4,3 milyon Müslüman yaşıyor. Bu durumda, Müslüman nüfus topluluğunun, 3,1 ile 3,4 milyon arasında değişen daha önceki tahminlerden daha büyük olduğu ortaya çıkıyor. Almanya’da toplam olarak yaklaşık 82 milyon kişinin yaşadığı göz önüne alındığında, Müslümanların toplam nüfus içindeki oranı yüzde 4,6 ile 5,2 tutuyor. Almanya’da yaşayan Müslümanlar arasında, ele alınan ülkelerden gelen Müslüman göçmenlerin yaklaşık yüzde 45’i Alman vatandaşı; yaklaşık yüzde 55’i ise yabancı ülke vatandaşı. Müslümanlar arasında en büyük grubu Türk kökenli göçmenler oluşturmaktadır. Almanya’da yaşayan Müslümanların 2,5 milyonu Türk kökenlidir.

Sayın Bayanlar ve Baylar,

1 Ocak 2005 yılında yürürlüğe giren “Göç Yasası’na “ rağmen uyum problemleri bulunuyor. Aynı zamanda yabancı düşmanlığına ve şiddete de rastlanıyor. Yabancı düşmanlığı Alman politik kültürünün bir parçası olmamalıdır. “Yabancılar politikası” da insanlarda ayrımcılık yaratmamalıdır. Göç ve uyum politikası Almanya’nın sosyal, eğitim ve toplumsal politikalarının hem doğal bir parçası ve hem de doğal bir siyasi alan olmalıdır. Medya üzerine düşen görevleri yapmalı, daha çok aydınlatıcı haberler sunmalı, uyumdan ve kültürlerarası olumlu karşılaşmalardan kamuyu bilgilendirmelidir.

Şimdi önemli olan, bu süper seçim yılı 2009’da politikanın ve medyanın bu konuyu nasıl işleyecekleri... Önyargılar çoğalacak mı yoksa azalacak mı ? Acaba seçmene Almanya’nın bir göç ülkesi olmasının normal bir gelişme olduğu anlatılacak mı ? Göç olgusunun beraberinde problemler getirdiği ama bir toplum için de zenginlik sağladığı gerçeğinin üzerinde durulacak mı ? Acaba uzmanlar tarafından uyumun uzun bir süreç olduğu ve uyumun Almanya’da büyük adımlar sağladığı ifade edilecek mi?

Acaba “Ulusal Uyum Planı” uygulanmaya devam edilecek mi yoksa bir dönem girişimi olarak arşive mi kaldırılacak ? “Alman İslam Konferansı’na “ gerçekten devam edilecek mi? Önümüzdeki dönemlerde uyum ile ilgili olumlu gelişmeler kaydedilmezse o zaman ne olacak?

Almanya’nın önemli hedeflerinden biri gelecek beş yıl içinde okulunu bitirmeyen gençlerin sayısını yarı yarıya düşürmek. Bununla birlikte eğitimde genç göçmenlerle Almanlar arasındaki varolan eğitim seviyesindeki farkı tamamiyle kapatmak. Bu kolay bir girişim değil. Eğer uyuma büyük yatırımlar yapılırken, Alman gençlerin bir meslek eğitimi yeri bulamamaları halinde, kamu bu duruma ne diyecek. Eğer göçmenler devlet tarafından çözülmemiş problemlerine dikkati çektiklerinde acaba toplum, göçmenleri “teşekkür etmeyenler” olarak mı nitelendirecekler.

Bu soruların yanıtlarını hepimiz bekleyip, sonuçlarını göreceğiz...

Sayın Baylar ve Bayanlar

Süper seçim yılı 2009, Göç ve Uyum ülkesi Almanya için önemli bir sınav.

Bu seçim yılında ayrıca Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik süreci de acaba seçim kampanyasında konu olarak ele alınacak mı? Bilindiği gibi Hıristiyan Birlik Partileri (CDU/CSU) Türkiye'nin Avrupa Birliği tam üyeliğine karşılar. Aynı zamanda Türkiye ile olan önemli ilişkilerden de vazgeçmek istemiyorlar. Bundan dolayı da "imtiyazlı ortaklık" çözümünü istiyorlar.

Bence Türkiye eğer gereken kriterleri yerine getirirse, tam üye de olmalıdır. Ben uzun yıllar Stuttgart Anakent Belediye Başkanlığı yapmış olan Manfred Rommel'in görüşünü paylaşıyorum. Rommel yaklaşık 25 yıl önce şunu söylemişti:
" Biz kentimizde her zaman büyüyen ve gelişen bir Türk cemiyetine sahip olacağız. Türkiye'nin Avrupa'ya ait olmak istemesi, Avrupa için çok önemli olmalıdır. Bundan dolayı da hedef olarak Türkiye'nin uzun vadede Avrupa'ya entegre olmasını göz önünde bulundurmalı ve ufak tefek problemlerden dolayı bu hedefe şüpheyle bakılmamalıdır. Böyle önemli ve aynı zamanda Yakın Doğu'ya köprü işlevi gören bir ülkenin, üstelik önemli bir kültüre sahip olan bir toplumun bizimle dostluk içinde gelişmek istemesi, Avrupa için büyük bir anlam taşıması gerekir."

İlginize çok teşekkür ederim – Vielen Dank für Ihre Aufmerksamkeit

Biyografi:

Prof. Dr. Karl-Heinz Meier-Braun Stuttgart kentinde bulunan Südwestrundfunk Radyo Televizyon Kurumunun "SWR International" bölümünü yönetiyor. Aynı zamanda kendisi Tübingen Üniversitesi'nde fahri profesör. Bir gazeteci olarak kendisi "Göç " konusunun halka iletilmesinde hem politikanın, hem de medyanın sorumluk taşıdığı görüşünü savunuyor. Kendisi uyum sürecinde eksiklikleri gösterdiği gibi, modern bir göç politikası için çeşitli perspektifler de sunuyor.

Prof. Dr. Karl-Heinz Meier-Braun aynı zamanda SWR'in "Uyum Sorumlusu". Bu göreve Almanya'nın ARD Radyo ve Televizyon Kurumları içinde atanan ilk sorumludur. Birçok yazı ve kitaplarında uyum sürecinin işleyebilmesi için, Almanya'da yaşayan göçmenler konusunda birçok adımın atılması gerektiğini vurguluyor.

Karl-Heinz Meier-Braun, 1950 doğumlu, evli ve bir çocuk babasıdır. Tübingen Üniversitesi'nde Siyasal Bilimler ve İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümlerini bitirdi. 1979 yılında "Baden-Württemberg Eyaleti Hükümeti'nin Yabancılar Politikası" üzerine doktora tezini verdi. 1992 yılından bu yana Tübingen Üniversitesi fahri profesörü. Kendisi bunun yanında Baden-Württemberg Eyaleti - Birleşmiş Milletler Teşkilatı Başkanı. 2002 yılında Uyumdan sorumlu Eyalet Adalet Bakanı ile "Baden-Württemberg Eyaleti Göç ve Uyum Bilimsel Forumu'nu" kurdu. Prof. Dr. Karl-Heinz Meier-Braun Alman İslam Konferansı'nın "Köprü olarak Ekonomi ve Medya " adlı çalışma grubu üyesi. Bunun dışında Baden-Württemberg'de yaşama geçirilen " Aşırıya Karşı Medeni Cesaret" adlı Eyalet Vakfı projesinin danışmanlık konseyi üyesidir.

Übersetzung/Çeviri: Cüneyt Özadalı (cueneyt.oezadali@swr.de)

Bazı Kitaplar ve Makaleler:

Karl-Heinz Meier-Braun, Reinhold Weber: "Kleine Geschichte der Ein- und Auswanderung in Baden-Württemberg". Regionalgeschichte - fundiert und kompakt, DRW-Verlag, Leinfelden-Echterdingen 2009.

Stuttgart: "Zuwanderung seit 30 Jahren als Chance und Bereicherung – Die Integrationspolitik der Landeshauptstadt gilt bundesweit als vorbildlich", in: Statistik und Informationsmanagement, Monatshefte, Landeshauptstadt Stuttgart, Heft 3/2008, S. 60ff.

Siegfried Frech, Karl-Heinz Meier-Braun (Hrsg.): "Die offene Gesellschaft – Zuwanderung und Integration", Schwalbach /Ts. 2007."

Karl-Heinz Meier-Braun, Reinhold Weber (Hrsg.): "Kulturelle Vielfalt. Baden-Württemberg als Einwanderungsland", Stuttgart 2005.

Ders.: Deutschland, Einwanderungsland 2. Auflage, Frankfurt 2003.

Karl-Heinz Meier-Braun: "Gefangen im Medienghetto? Migranten in Deutschland", in: Tendenz, Magazin für Funk und Fernsehen der Bayerischen Landeszentrale für neue Medien, Heft 1/2002, S. 4-9.